

УДК ДК 378.147:615(075.8)

DOI

К. В. Садогурська

ORCID <https://orcid.org/0000-0002-4098-9285>

Ю. І. Грешко

ORCID <https://orcid.org/0000-0002-3950-6688>

Р. Ю. Басараба

ORCID <https://orcid.org/0000-0002-0799-7718>

Буковинський державний медичний університет

МІЖДИСЦИПЛІНАРНИЙ ПІДХІД У ПРОЦЕСІ ВИВЧЕННЯ ФАХОВИХ ДИСЦИПЛІН ФАРМАЦЕВТИЧНОГО ПРОФІЛЮ ЗДОБУВАЧАМИ ВИЩОЇ ОСВІТИ

K. V. Sadohurska, Yu. I. Greshko, R. Yu. Basaraba

Bukovina State Medical University

THE INTERDISCIPLINARY APPROACH IN THE PROCESS OF STUDYING PROFESSIONAL PHARMACEUTICAL DISCIPLINES BY HIGHER EDUCATION STUDENTS

Анотація. У статті розкрито методологічні основи міждисциплінарного підходу до вивчення фахових дисциплін «Фармацевтичний менеджмент та маркетинг», «Фармацевтичне законодавство» і «Вступ у фармацію» у процесі підготовки майбутніх магістрів фармації. Визначено узагальнену характеристику та аналітичну оцінку навчальних курсів, що викладаються на медико-фармацевтичному факультеті Буковинського державного медичного університету. Показано, що міждисциплінарність сприяє цілісному формуванню компетентностей майбутніх фахівців фармацевтичної галузі, забезпечуючи поєднання теоретичних знань, практичних умінь і професійного світогляду. Їхній зміст спрямований на засвоєння студентами базових і спеціальних понять, категорій, методів і технологій, що визначають професійну діяльність у фармацевтичній галузі. Саме через вивчення зазначених курсів відбувається перехід від загальнотеоретичної підготовки до прикладного професійного мислення, що дає змогу майбутньому фахівцю ефективно орієнтуватися у правовому полі фармацевтичної діяльності, приймати управлінські рішення, володіти навичками маркетингового аналізу та дотримуватися етичних стандартів професії.

Вивчення даних навчальних дисциплін у контексті міждисциплінарності сприяє не лише засвоєнню знань із суміжних галузей, а й формуванню здатності інтегрувати їх у практичну діяльність магістра фармації. Це забезпечує готовність фахівця до роботи в сучасному фармацевтичному середовищі, що характеризується високим рівнем динаміки, конкуренції та нормативних змін. Такий підхід формує у здобувачів вищої освіти комплексне бачення професійної діяльності, розвиває уміння аналізувати проблеми з позиції різних наукових сфер, приймати зважені комплексні рішення та реалізовувати принципи доказової фармацевтичної практики. Формування системного мислення й професійних компетентностей потребує науково обґрунтованих педагогічних умов і дієвих методів упровадження міждисциплінарного навчання у підготовці магістрів фармації.

Ключові слова: міждисциплінарність; фармацевтична освіта; професійна підготовка; фармацевтичний менеджмент та маркетинг; фармацевтичне законодавство; вступ у фармацію.

Abstract. The article reveals the methodological foundations of the interdisciplinary approach to the study of professional disciplines – «Pharmaceutical Management and Marketing», «Pharmaceutical Legislation», and «Introduction to Pharmacy» – in the process of training future Masters of Pharmacy. A generalized description and analytical evaluation of the academic courses taught at the Medical and Pharmaceutical Faculty of Bukovinian State Medical University have been determined.

It is shown that interdisciplinarity contributes to the holistic formation of the competencies of future specialists in the pharmaceutical field, ensuring the integration of theoretical knowledge, practical skills, and a professional worldview. The content of these disciplines is aimed at enabling students to master basic and specialized concepts, categories, methods, and technologies that define professional activity in the pharmaceutical sector.

Through the study of these disciplines, students move from general theoretical training to applied professional thinking, which allows future specialists to navigate the legal framework of pharmaceutical activities, make effective managerial decisions, develop marketing analysis skills, and adhere to ethical standards of the profession.

The study of these academic disciplines in the context of interdisciplinarity contributes not only to mastering knowledge from related fields but also to forming the ability to integrate this knowledge into the practical activity of the Master of

Pharmacy, ensuring readiness to work in the modern pharmaceutical environment characterized by a high level of dynamics, competition, and regulatory changes.

This approach forms in higher education applicants a comprehensive vision of professional activity, develops the ability to analyze problems from the perspective of various scientific fields, make integrated decisions, and implement the principles of evidence-based pharmaceutical practice. The formation of systemic thinking and professional competencies requires scientifically grounded pedagogical conditions and effective methods for implementing interdisciplinary learning in the training of Masters of Pharmacy.

Key words: interdisciplinarity; pharmaceutical education; professional training; pharmaceutical management and marketing; pharmaceutical legislation; introduction to pharmacy.

Вступ. У сучасних умовах реформування системи вищої освіти України особливого значення набуває проблема підвищення якості підготовки майбутніх фахівців, здатних відповідати вимогам ринку праці, стандартам професійної діяльності та викликам глобалізованого суспільства (Hmeljar & Burban, 2019, p. 192–197; Vovk, 2023, p. 26–32). Освітні програми нового покоління орієнтовані на формування не лише фахових знань, а й цілісних орієнтацій, комунікативних умінь, управлінських і правових компетентностей, що забезпечують конкурентоспроможність здобувачів (Bushuieva et al., 2023, p. 82–94; Lysenko, 2020, p. 132–137).

Сучасний фармацевтичний ринок визначає необхідність підготовки фахівців, здатних професійно вирішувати комплексні завдання, що охоплюють різні напрями фармацевтичної діяльності (Frolova, 2023, p. 277–286). Це передбачає не лише ґрунтовне володіння теоретичними знаннями, а й уміння застосовувати їх на практиці під час організації обігу лікарських засобів, управління аптечними закладами, здійснення маркетингової політики та дотримання вимог фармацевтичного законодавства (Alekseev, 2020, p. 115–121; Gromovyk & Pankevych, 2024, p. 35–42; Semeniv, 2021, p. 45–52).

Забезпечення таких результатів підготовки можливе лише за умови впровадження сучасних освітніх технологій, оновлення методології викладання, удосконалення форм контролю знань і системи оцінювання навчальних досягнень відповідно до міжнародних освітніх стандартів (Shulhai et al., 2018, p. 113–116). В умовах ринкової конкуренції діяльність фармацевтичних підприємств висуває підвищені вимоги до якості управлінських рішень, що зумовлює потребу у фахівцях із розвиненими аналітичними здібностями, стратегічним мисленням і практичними навичками менеджменту (Melnychuk, 2023, p. 23–28).

Одним із провідних напрямів удосконалення навчального процесу стає міждисциплінарність, яка передбачає інтеграцію змісту, методів і форм навчання для створення цілісної моделі професійної освіти (Knysh & Yakymets, 2022, p. 184–194; Melnychuk & Fedoniuk, 2023, p. 27–31). Міждисциплінарний підхід забезпечує взаємозв'язок та взаємодоповнюваність змісту навчальних дисциплін, формує у магістрів системне мислення, здатність аналізувати професійні проблеми

з позицій різних наукових напрямів, застосовувати отримані знання комплексно у правовому, економічному, управлінському та етичному контекстах (Pohorila et al., 2023, p. 58–67; Zholudenko, 2024, p. 217–227). Його впровадження у навчальний процес фармацевтичних факультетів сприяє формуванню інтегрованих компетентностей, професійного світогляду та забезпечує відповідність підготовки фахівців сучасним вимогам фармацевтичної практики (Pelhyo et al., 2020, p. 4–8).

Мета дослідження – з'ясувати педагогічні та методологічні умови реалізації міждисциплінарного підходу у процесі підготовки здобувачів вищої освіти, які навчаються за спеціальністю 226 «Фармація, промислова фармація» на здобуття освітнього ступеня «магістр» у Буковинському державному медичному університеті, та оцінити його вплив на формування їхніх професійних компетентностей.

Теоретична частина. Міждисциплінарний підхід у підготовці фахівців вищої освіти ґрунтується на інтеграції змісту навчальних дисциплін, що належать до різних сфер знань. Його сутність полягає не лише в узгодженні навчальних програм, а й у створенні єдиного освітнього простору, в якому дисципліни взаємодіють і доповнюють одна одну, сприяючи формуванню системного мислення, аналітичних здібностей і здатності інтегрувати знання в реальній професійній діяльності.

Згідно з науковими підходами, міждисциплінарність розглядається як цілеспрямоване поєднання знань, методів і способів мислення з кількох дисциплін для розв'язання складних професійних проблем. Освітній процес, побудований на міждисциплінарних засадах, передбачає взаємодію викладачів кафедри фармації Буковинського державного медичного університету, інтеграцію змісту навчальних тем, застосування кейсів і проєктів, що охоплюють управлінські, економічні, правові, етичні й соціальні аспекти фармацевтичної діяльності.

Теоретичною основою міждисциплінарного навчання є комплекс педагогічних підходів, таких як:

- системний підхід, який забезпечує цілісність структури освітнього процесу;
- компетентнісний підхід, орієнтований на формування інтегрованих професійних умінь;
- контекстний підхід, який відтворює реальні ситуації майбутньої професійної діяльності;

– інтерактивно-діяльнісний підхід, що сприяє активному залученню студентів до пізнавального процесу.

У світовій освітній практиці міждисциплінарний підхід визнається однією з провідних тенденцій розвитку вищої школи. Так, за дослідженнями К. А. Holley (University of Alabama, 2024), міждисциплінарність формує «навички майбутнього»: гнучкість мислення, здатність до інтеграції інформації, критичний аналіз і прийняття управлінських рішень. Згідно з матеріалами European Association of Faculties of Pharmacy (EAFP), сучасна фармацевтична освіта повинна реалізовувати принцип One Health – єдності біомедичних, економічних і соціальних аспектів діяльності провізора.

У педагогічній науці доведено, що ефективність міждисциплінарного підходу у фармацевтичній освіті зростає за умов узгодження навчальних програм між кафедрами, спільного розроблення інтегрованих завдань, створення наскрізних модулів («Правові та економічні основи аптечної діяльності»), використання симуляційних методів і ділових ігор. Застосування таких технологій сприяє формуванню у студентів аналітичного мислення, професійної гнучкості й умінь співвідносити знання з практикою.

У міжнародному дослідженні, проведеному на базі медичних університетів Польщі та Литви (Wroclaw Medical University, Lithuanian University of Health Sciences, 2021), встановлено, що поєднання дисциплін «Фармацевтичне законодавство», «Фармацевтичний менеджмент і маркетинг» та «Клінічна фармація» сприяє підвищенню рівня аналітичного мислення студентів на 27% порівняно з традиційною модельною системою навчання. Це підтверджує ефективність міждисциплінарної інтеграції як чинника розвитку професійних компетентностей.

В українському освітньому контексті ідея міждисциплінарності закріплена в законах України «Про освіту» (2017) та «Про вищу освіту» (2014), де підкреслюється важливість компетентнісного підходу й інтеграції знань. Відповідно до Стандарту вищої освіти України за спеціальністю 226 «Фармація, промислова фармація», галузі знань 22 «Охорона здоров'я», для другого (магістерського) рівня вищої освіти, затвердженого Наказом Міністерства освіти і науки України від 04 листопада 2022 р. № 981, усі робочі навчальні

програми дисциплін розроблено відповідно до положень стандарту.

Ці програми реалізують освітньо-професійну програму «Фармація, промислова фармація» (спеціалізація 226.01 «Фармація») і спрямовані на формування у здобувачів другого магістерського рівня вищої освіти комплексу загальних, спеціальних і інтегрованих компетентностей, визначених галузевими потребами охорони здоров'я. Зміст навчальних дисциплін узгоджений із компетентнісною моделлю підготовки фахівців і відповідає сучасним європейським стандартам фармацевтичної освіти.

Висновки та перспективи подальших досліджень. Проведене дослідження підтвердило, що міждисциплінарний підхід є методологічною основою модернізації фармацевтичної освіти, спрямованої на формування у здобувачів інтегрованих професійних компетентностей, критичного мислення, самоосвіти та здатності до ефективного прийняття рішень у динамічному професійному середовищі. Інтеграція змісту дисциплін «Фармацевтичний менеджмент і маркетинг», «Фармацевтичне законодавство» та «Вступ у фармацію» сприяє комплексному розумінню студентами економічних, правових, етичних та організаційних аспектів професійної діяльності.

Важливим результатом міждисциплінарного навчання є підвищення ефективності освітнього процесу, розвиток аналітичного мислення, посилення мотивації до навчання та формування здатності до командної роботи. Застосування інтегрованих методик дає змогу узгодити теоретичний та практичний складники підготовки майбутніх магістрів фармації, забезпечуючи їхню готовність до професійної діяльності відповідно до європейських стандартів.

Перспектива подальших досліджень полягає у створенні структурно-функціональної моделі реалізації міждисциплінарного підходу у фармацевтичній освіті, визначенні критеріїв ефективності інтегрованого навчання та аналізі впливу інноваційних технологій (симуляційне, змішане та проблемно-орієнтоване навчання) на формування професійних компетентностей здобувачів.

Результати дослідження можуть бути використані під час удосконалення робочих навчальних програм, методичних рекомендацій і освітніх програм підготовки магістрів за спеціальністю 226 «Фармація, промислова фармація» у закладах вищої освіти.

References

1. Alekseev, O. H. (2020). Pharmaceutical sector of Ukraine: Current state of legal regulation. *Aktualni pytannia farmatsevychnoi i medychnoi nauky ta praktyky*, 13, 1(32), 115–121. DOI: 10.14739/2409-2932.2020.1.198185
2. Bushuieva, I. V., Tkachenko, N. O., Kremzer, O. A., Odintsova, L. H., & Cherkovska, V. M. (2023).

Modern approaches to implementing higher education standards for specialty 226 «Pharmacy, industrial pharmacy». *Farmatsevychnyi zhurnal*, 78(3), 82–94. DOI: 10.32352/0367-3057.3.23.08

3. Frolova, O. H. (2023). Pharmaceutical activity: Approaches to understanding and legal features. *Administrativne pravo i protsesy; finansove*

- pravo; informatiine pravo, (4), 277–286. DOI: 10.24144/2788-6018.2023.04.46
4. Gromovyk, B. P., & Pankevych, O. B. (2024). Pharmaceutical education through the prism of national security: Analytical view under conditions of full-scale aggression. *Farmatsevtychnyi chasopys*, (1), 35–42. DOI: /10.11603/2312-0967.2024.1.14517
 5. Hmeljar, I. M., & Burban, O. I. (2019). Formation of professional competence of future pharmaceutical workers in the context of interdisciplinary integration. *Visnyk Uzhhorodskoho universytetu. Seriya: Pedagogika. Sotsialna robota*, 1(44), 192–197. DOI: 10.24144/2524-0609.2019.44.192-197
 6. Knysh, S. V., & Yakymets, O. I. (2022). Legal regulation of pharmacy business activity in Ukraine. *Pravo i bezpeka*, 4(87), 184–194. DOI: 10.32631/pb.2022.4.15
 7. Lysenko, N. V. (2020). Ideas of management and marketing in the context of professional disciplines in the training system of future pharmacists. *Osvitni obrii*, 132(2(51)), 132–137. <https://eprints.cdu.edu.ua/4419/>
 8. Melnychuk, I. M. (2023). Interdisciplinary approach in the system of professional training of future pharmacists. *Molodyi vchenyi*, (6), 23–28.
 9. Melnychuk, I. M., & Fedoniuk, L. Ya. (2023). Implementation of the interdisciplinary approach in the professional training of future pharmacists in higher medical school. *Osvita. Innovatyka. Praktyka*, 11(6), 27–31. DOI: 10.31110/2616-650X-vol11i6-004
 10. Pelhyo, I. M., Reva, T. D., Nizhenkovska, I. V., Kozak, N. D., & Konovalova, L. D. (2020). Trends in the professional training of pharmacy specialists in Ukraine. *Medychni perspektyvy*, 25(3), 4–8. DOI: 10.26641/2307-0404.2020.3.214362
 11. Pohorila, L. M., Pasichnyk, Yu. I., Ovcharuk, M. M., Chaikovskiy, M. Ye., & Leonov, V. P. (2023). Foreign experience in the training of pharmacy masters and possibilities of its adaptation in Ukraine. *Medychna osvita*, (4), 58–67.
 12. Semeniv, D. V. (2021). Methodical approaches to teaching the discipline «Introduction to Pharmacy» in the training of future pharmacists. *Farmatsevtychnyi chasopys*, 3(37), 45–52.
 13. Shulhai, A. H., Fedoniuk, L. Ya., & Mudra, A. Ye. (2018). Interdisciplinary integration as a component of problem-oriented learning in a medical university. *Medychna osvita*, (4), 113–116.
 14. Vovk, I. Ya. (2023). Service-oriented approach to forming an individual educational trajectory. *Medychna osvita*, (4), 26–32.
 15. Zholudenko, T. I. (2024). Innovative marketing in the pharmaceutical industry: Trends and development prospects. *Eco-Science ta Upravlinnia*, 6(24), 217–227. DOI: 10.5281/zenodo.14807937

Електронна адреса для листування: sadohurska@bsmu.edu.ua

Стаття надійшла 26.10.2025
 Статтю прийнято 12.11.2025
 Стаття опублікована